

Imkersvisioenen

Er zijn dagen in het bijenseizoen die je niet snel vergeet. De 27ste april was er zo een. Voor de eerste maal dit jaar hing er voor de stal de vertrouwde geur van verse nectar/honing. Sinds lange tijd waren we eindelijk verlost van een hardnekkige noordstroming waarbij de temperatuur ondanks volop zonneschijn niet boven de 10°C wist te stijgen.

Maar op de 27ste wees het kwik ruim 12°C aan met een vrij hoge luchtvochtigheid waardoor het veel zachter aanvoelde dan het in werkelijkheid was. Het was feest. Een enorme bijenvlucht, krentenbomen en kruipwilg in volle bloei en de weilanden bespikkeld met ontelbare paardenbloemen. Het gezoem van de thuiskomende bijen klinkt op zo'n moment zwaarder en lijkt in overeenstemming met de vrachten nectar en stuifmeel die worden verzameld. Imkerlatijn? Noem het zo, maar voor mij is het een absolute waarheid en dat droombeeld kan niemand me afnemen. Vorig jaar heb ik opnieuw een pollenanalyse van de voorjaars-honing laten maken en opnieuw was het aandeel van de kruipwilg bijzonder hoog, meer dan 90%! In het duingebied van Terschelling komt de kruipwilg hier en daar massaal voor. De hoofdbloei valt meestal eind april/begin mei. Vaak is er dan een periode beter weer tussen de aprilkou en IJsheiligen in en daarvan maken de bijen dankbaar gebruik en niet alleen de honing-bijen. Op vastgelopen duinpaadjes waren hier en daar de nestopeningen te zien van zandbijtjes. Weliswaar een solitaire bij, maar hun nestjes liggen dicht bij elkaar in de grond. Het was een drukte van belang waarbij elk bijtje zonder aarzeling de eigen nestopening wist terug te vinden. Terug naar onze volken. De zojuist genoemde honinggeur geeft niet alleen aan dat er flink wordt gehaald, maar werkt tevens als de gong waarbij de bouwdrift op gang komt. Het moment voor de imker om fraai-uitgebouwde raten te krijgen met 'fijn' werk. Ook de 28ste april was hier bijzonder. Voor het eerst sinds lange tijd viel er weer eens regen. Het was hard nodig want duinbrandjes hadden al de toon gezet. Bovendien, je bent imker, blijft imker en denkt vooruit. Dat water is prima voor de klaver, heide en ... opnieuw krijgt de imker visioenen.

Bijen in een warm klimaat

Visioenen komen meer in de imkerwereld voor. Ergens op de Veluwe mijmert een imker in zijn afdelingsblad dat hij wel eens een jaar in een (sub)tropisch klimaat

zou willen imkeren. Je hebt dan geen last van een winterpauze, hoogstens van een nat of droog seizoen. Mag je wel een automatische slinger aanschaffen! De werkelijkheid is toch even anders. In het Amerikaanse zusterblad 'Gleanings in Bee Culture' stond een verslag over imkeren in de staat Alabama, gelegen tussen 30 en 40 graden noorderbreedte, waaruit het volgende is overgenomen.

'In de maanden december en januari is er absoluut geen dracht. Toch vliegen de bijen regelmatig uit op zoek naar niet-bestaande voedselbronnen. Het voedselverbruik is dan ook hoog en zeker niet minder dan in de koudere gebieden waar de bijen een wintertros vormen. De voedselvoorraad moet regelmatig in de gaten worden gehouden en alle volken die in het najaar minder dan 60 pond honing in de raat bezitten moeten worden bijgevoerd. Vanaf de jaarwisseling tot diep in februari krijgen de volken plakken stuifmeel (surrogaat) om de broedaanzet te prikkelen, want vanaf maart begint de dracht. Brengt de winter veel zacht weer dan kunnen in het zuiden van Alabama in maart de eerste zwermen worden verwacht. Zwermneiging blijft de hele zomer de kop opsteken! De kleinere imkers proberen de zwermneiging te beteugelen door het regelmatig verwisselen van de beide broedkamers. De zo goed als lege kamer komt boven zodat de koningin weer even de ruimte heeft om het broednest uit te breiden. De professionele imker met z'n duizenden volken heeft hiervoor geen tijd. In maart wordt stuifmeel verzameld van de katoenplant en populier, nectar van wilde pruimen en braam. De hoofddracht valt in de maanden april en mei. Daarna wordt het snel minder. In de volken heeft men veel last van kakkerlakken en oorwurmen. Ook de wasmot is een voortdurende bedreiging van raten en kleine volkjes die er aan te gronde kunnen gaan'.

Praktijksteuntjes

Waarmee kunnen we deze tijd te maken krijgen? Als het tegenzit met de wasmot, hebben we het tij mee dan komt de verzorging van honing in beeld en uiteindelijk het afvoeren van onze volken rechtstreeks uit de jerrycan. Over deze onderwerpen wat praktijksteuntjes in de rug.

Wasmotten, een kwelgeest vooral in warme zomers. We kunnen al aardig uit de voeten met de informatie uit **Bijen** 5(12): 340 (1996) en ik help u nog verder op

weg met de beschrijving van een waswasmottenval uit het blad van imkercollega's uit Winterswijk. 'Neem een 1,5 of 2-liter plasticfles. Maak net onder de hals een gat van 2,5 centimeter. Brouw een mengsel van een half kopje suiker, een half kopje azijn en een bananenschil en doe dit mengsel in de fles. Vul het mengsel aan tot de fles half vol is. Plaats deze fles of flessen bij de bijenstal of op andere plaatsen waar de wasmotten verwacht kunnen worden'.

Honing, de trots van elke imker. In Rotterdam werd in 1996 zeven maal geoogst op twee standen. Alle honing werd netjes geklaard, geroerd en gebotteld. Daarna gingen de potjes naar de kelder, maar van elke oogst kwam een exemplaar op de vensterbank te staan. Eind september viel het grote verschil in kristallisatie op. Alle honing van de potjes in de kelder was perfect fijncremig gekristalliseerd, terwijl de vensterbankhoning alleen onderin de pot was gekristalliseerd. Nog even de theorie nagezocht. Klaren/rijpen/afschuimen vijf dagen. Twee maal per dag roeren, bottelen in brandschone potjes. Bewaren bij 15°C of daaromtrent en voorkom zoveel mogelijk temperatuurschommelingen! Jammer, want het was wel een mooi gezicht al die potjes op de vensterbank met de zon er op.

Afvoeren zonder morsen. Heeft u ook wel eens staan knoeien bij het voeren van 'Trim-O-Bee' of een andere suikerstroop rechtstreeks uit de jerrycan? Dan bent u niet de enige. Ondergetekende behoort ook tot dat legioen en altijd gaat een natte spons mee om de gemorste suiker op te ruimen. Maar wat is de oplossing weer simpel, een beetje praktische intelligentie en klaar is Kees, Piet, Ko en hoe de Nederlandse imker verder ook mag heten. Leest u maar even mee. 'Het gemak dient mens en dier. Veertien kilo geïnverteerde suikeroplossing in een can is voor bijen gemakkelijk opneembaar en voor de imker een fluit van wat klinkende munt. Het uitschenken van de wintervoorraad vereist echter een vaste hand van een laborant. Klokkend zoekt de vloeistof een uitweg en zonder morsen is het voerbakje of je litermaat bijna niet te vullen. Daar heb ik het volgende op gevonden (IK is Frans van Tongeren, VBBN subvereniging Gorssel). Prik met scherp voorwerp een gaatje in de bovenzijde van de kunststofcontainer. Het vacuüm dat door het gieten ontstaat wordt dan direct tenietgedaan en de buitenlucht behoeft zich niet door de straal suikerstroop naar binnen te vechten. Een regelmatige, rustige, gouden stroom is het resultaat van deze prikactie'.

Bijenjaar 1996 in Canada

Of er dit jaar iets te oogsten valt is nog de vraag, maar als het zo ver is dan gaan we vergelijken met imkercollega's. Hoe speelde hij/zij het klaar? Voer voor verenigingsavonden.

Vanuit Canada zijn de cijfers over het bijenjaar 1996 bekend. Een overzicht. Het aantal bijenhouders bedroeg 11.067 en zij bezaten 514.311 volken, een gemiddeld aantal per imker van bijna vijftig volken. De gemiddelde oogst bedroeg 41 kg/volk. Het gemiddelde over de jaren 1990-1994 lag nog op 63 kg/volk. De winter 1995/1996 was zeer streng, daaraan vooraf ging een vroege herfst en een laat voorjaar. Duizenden volken overleefden de winter niet waarvoor mede de varroa- en tracheemijt als schuldigen worden gezien. Tijdens de bloei van het koolzaad, een hoofddracht, was het koud en regenachtig.

205

Het weer in de zomer

Voor de maanden juli en augustus geldt over de periode 1961-1990 een landelijk gemiddeld aantal uren zonneschijn van 191 en 187, een hoeveelheid neerslag van 70 en 68 mm en een gemiddelde maximumtemperatuur van 20,7 en 21,0°C. Het weer van de afgelopen vijf jaren kunt u in het onderstaande tabelletje aflezen.

Juli maanden				
Jaar	Zon (uren)	Neerslag (mm)	Max.temp (°C)	
1992	normaal	normaal	zeer warm (23,4)	
1993	somber	zeer nat (130)	koel	
1994	zeer zonnig (287)	droog (41)	zeer warm (27,2)	
1995	zeer zonnig (272)	vrij droog	zeer warm (25,5)	
1996	normaal	droog (42)	normaal	
Augustus maanden				
Jaar	Zon (uren)	Neerslag (mm)	Max.temp (°C)	
1992	normaal	zeer nat (130)	warm (22,6)	
1993	somber	normaal	koel (19,8)	
1994	normaal	normaal	normaal	
1995	zeer zonnig (277)	zeer droog (29)	zeer warm (25,5)	
1996	normaal	nat	vrij warm (22,5)	

Geraadpleegd

- Tew, J.E., Beekeeping basics in Alabama, Bee Culture 124(12): 679 (1996)
 Boven, H. van, Imkersproat 6(3): 007 (1996) VBBN subvereniging Elburg/Oldebroek
 Wasmotval, 'Kwispeldans', VBBN subvereniging Winterswijk
 Tempelman, J., Wat mij opviel, 'Raat voor Imkers', 19(3): 007 (1996) VBBN Ambrosiusgilde Rotterdam
 Tongeren, F. van, Hoe 'Trim-O-Bee' zonder hoesten en proesten te gieten? 'De Vliegplank' 7(3): 007 (1996), VBBN subvereniging Gorssel
 Honey Statistics, Canadian Beekeeping 19(7): 151 (1996).